

En fare for rikets sikkerhet?

Årets desidert mest oppsiktsvekkende nyhet må man kunne kalle oppslaget Dagsavisen brakte torsdag 14. august. Samtidig kan saken noteres som årets mest oversette nyhet, trass i at den var slått opp på toppen av 1. side.

Tittelen lød: ”Globaliseringskritikere truer landets sikkerhet” og viste til en fersk såkalt trusselvurdering fra Politiets sikkerhetstjeneste. Det er nødvendig å komme tilbake til denne dramatiske karakteristikken av oss som nå trolig står foran en ny runde politisk overvåking, kanskje enda verre enn den forrige. Hvem har utarbeidet denne trusselvurderingen? Hvilket materiale er det basert på? Hvilke analyser ligger til grunn?

Som motstander av dagens globalisering finner jeg det nødvendig å gi til kjenne hvorfor jeg har inntatt et slikt standpunkt, og vil ta utgangspunkt i én enkelt, illustrerende sak: Den 10. april 2000 skjedde en begivenhet i Bolivia. Hundretusener deltok i en fredelig demonstrasjon fordi vannforsyningen i Cochabamba, landets tredje største by, med regjeringens velsignelse var blitt overtatt av et privat selskap. Seks mennesker ble drept, 175 såret, deriblant to barn som mistet synet på grunn av militærets bruk av tåregass.

Det nye, private bolivianske selskapet som plutselig satt med eierskapet til vannforsyningene, var eid av det britiske International Waters Ltd. Som igjen var et underselskap av verdens største entreprenørselskap, det amerikanske Bechtel (involvert nå i Three Gorge- damprosjektet i Kina som har tvangsflyttet 1,5 millioner kinesere).

Forhistorien er denne: Bolivias regjering hadde søkt Verdensbanken om et lån for å finansiere en utbedring av vannforsyningene i Cochabamba. Verdensbanken avslo – med mindre regjeringen solgte alt til et privat selskap. Fra anbudsrunderen som fulgte, ble bare ett eneste tilbud vurdert.

Straks det private engelsk-amerikanske selskapet hadde overtatt, i januar 1999, ble vannprisen bortimot fordoblet uten at selskapet hadde lagt ut en penny. Selskapet sikret seg samtidig en regjeringsgaranti som skulle gi en minimumsavkastning på 16 prosent av investert kapital. Verdensbanken fulgte opp ved å knytte alle avtaler til dollar og erklærte at intet lån som regjeringen tok opp kunne brukes til å subsidiere vannet for borgerne. For bønder i området som fra før hadde private brønner ble innført lisenser og de måtte betale for å tappe vann fra egne brønner. For mange bolivianere var virkningen at deres utgifter til drikkevann ville overstige matbudsjettet.

Når folk i Cochabamba samlet seg til demonstrasjon, var det en protest mot dette. Jeg og mange med meg er enig med dem. Hvem burde egentlig vurderes som kriminelle i denne og tallrike andre, liknende saker som gjelder makten over vannressursene – er det folk som er motstandere av en slik utvikling som er illustrert ovenfor, eller er det Bechtel og International Waters Ltd.? Og hva med Verdensbanken? Noen steder har prisen på drikkevann steget med opp til 700 prosent etter at vannressursene er blitt overtatt av private, utenlandske investorer.

En helt ny tid er på veg hvor verdens flernasjonale selskaper, med de internasjonale finansinstitusjoners hjelp, er i ferd med å grafse til seg de siste rester av jordas ressurser, vannressursene.

Vannoppkjøperne har etter hvert holdt sitt inntog i Norge, hvor naive politikere er i ferd med å inngå ”lønnsomme lisensavtaler” med utenlandske selskaper. Hvor dumt kan det tillates at politikere får opptre? Slike avtaler forteller at norske kommunepolitikere – og stortingspolitikere for den del – lite skjønner av mekanismer i internasjonal økonomi og at den som sitter igjen med kontrollen og gevinsten er utenlandske selskaper, mens dagens eiere av vannressursene er taperne. Snart er vi leilendinger i eget land.

Utenlandske pengefolk, internasjonal mafia, sitter med milliarder saltet ned i skattefrie havner som Cayman Island og andre steder og leter febrilsk etter investeringsobjekter. Det er her forbryterne har sitt tilhold. Det er disse personer og selskaper som burde stå på sikkerhetstjenestens liste. Men Politiets sikkerhetstjeneste har formodentlig aldri hørt om Cayman Island?

Det vil ikke bare være interessant, men framstår som en nødvendighet, at landets justisminister kommer ut med en klargjøring i denne saken. Den bør inneholde en krystallklar avstandtagen fra å kalle meg og andre motstandere av globalisering for en trussel mot landets sikkerhet. Kan han ikke avgi en slik forsikring, er det bedre at han beholder sin taushet. Politiets sikkerhetstjeneste må få nye direktiver. Omgåelser og bortforklaringer som statssekretær Jørn Holme kom med i samme nummer av Dagsavisen, holder ikke. Støtte til flernasjonale selskaper på bekostning av vanlige nordmenns menneskerettigheter har historisk sett ikke akkurat vært Venstres varemerke. Men dette har kanskje endret seg?

(Dagsavisen, 30.des. 2003)